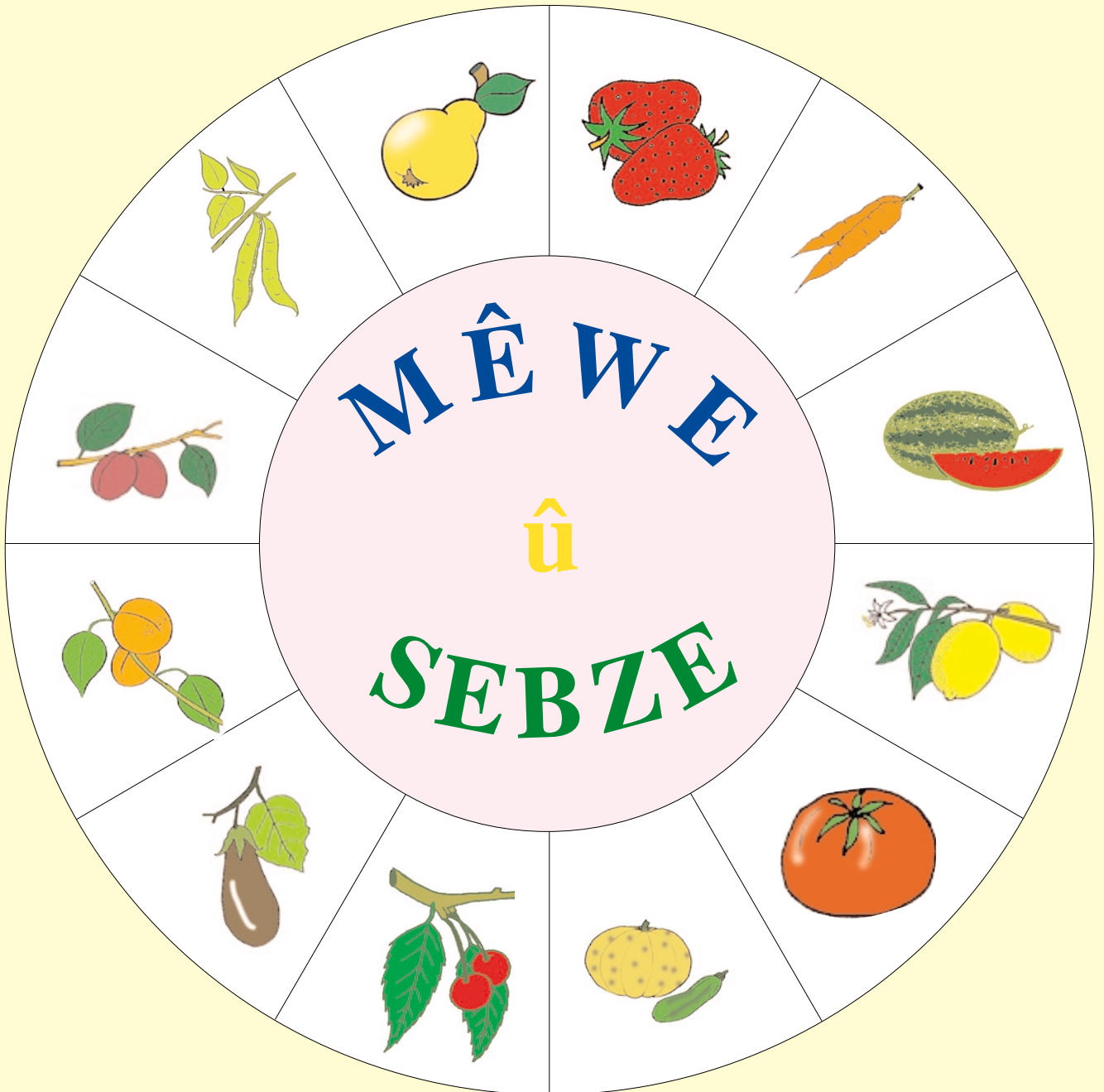

Alan DILPAK

Gencîneya Peyvan 3

Pirtûka hîndariyan ji bo fêrbûna peyvên nû û firehkirina gencîneya gotinan, bi wêne, xaçepirs û rahênên cûrbecûr.

Pêşgotin

Hevala mamosta, hevalê mamoste,

We ev daringa (matêriyalê) fêrbûnê pejirand. Lê ez dixwezim ji bo we, bi kurtahî, bikaranîna wê zelal bikim.

Ev daring baş bi kêrî gencîneya gotinên kurdî yê bingehîn tê. Şagirt her 12 gotinan, li gor nîşanên diyarkirî, nas dike û fêr dibe.

Baldan (konsêntrasyon), daxwez û bilezbûna şagirtan bi zîrekî û têgihîştina wan ve girêdayî ye. Lewma pêwîstiya van şagirtan bi zaf balkêşî û yarmetiya (alîkarî) pêdagogan heye. Ev daxwezî li ser me pir giran e. Ev daring dibe alîkarî û asanî ji bo amadekirineke çalak û ew gengaziyeke (îmkan, rêdan) cudayî pêşkêş dike.

Me bi pêkanîna hin nîşanan xwestiye, ku hînbûn bi vê pirtûkê hên asantir bibe. Pirtûk ji aliyê şêwe (mêtod) ve wisa hatiye danîn, ku xwendevan bikanibe serbixwe kar bike.

Ji bo mirov baş tê bigihîne û rast binivîsîne, hin rahên (hîndarî) û xaçepirs jî hatine amadekirin. Hin kaxezên rahênan, wek nimre (5 û 6) bi du radeyên diwariyê hatine danîn. Wek alîkarî du nîşanên diwariyê, giran û sivik, hatine diyarkirin. Loma, ji bo her 12 peyvên, bilî kaxezên rahênan yê diyarkirî, heft kaxezên rahênan ji bo fêrbûnê jî hene. Bi rêya alîkariyên diyarkirî, mirov dikane kaxezên rahênan yê din jî ji bo radeyên diwariyê yê cuda bi kar bîne.

Kaxezên rahênan, yê beşekî serbixwe dikanin li dû hev yan bi awayekî bijarte, yekser yan jî her dema ku mirov bixweze, tên bikaranîn.

Hûn dikanin kaxezên rahênan bi xwe nimre bikin û wan li cih û dema hûn bixwezin pêkbînin. Şagirtên we bila hejmara rûpelên rahênan bi xwe dagrin.

Gengaziyeke bikaranîna him di warê zimanê kurdî de (avakirina gencîneya gotinan, rastnivîs û xwendin) û him jî di warê waneyên (ders) tiştan de dibin.

Mîna ku tê zanîn, hin gotin li hin cihan bi awayên cûrbecûr bi lêv dibin. Ji bo vê yekê, hemû navên wêneyên ku di rahênan de derbas dibin, ew wek ferhengok di dawiya pirtûkê de hatiye çapkirin. Daku di xebatê de yeksanî û ne tevlihevî çê bibe, divêt pêdagog vê ferhengokê bike bingeh û li gor wê biçê.

Nîşandeka 😊 ku li jêrî rûpelan hatiye danîn, ji bo xwendevan û pêdagogan e.

Ezê pir kêfxweş bibim, heke hûn min li ser pêşniyaz, daxwez û rexneyên xwe agahdar bikin. Ezê hewil bidim, daringê li gor daxwezên we sererast bikim.

Ez ji xwendevanan re hînbûneke dilxweş dixwezim!

FERHENGOK

<u>Kurmancî</u> :	<u>Gotinên hevmane</u> :	<u>Kirmancî / Dimilkî</u> :	<u>Soranî</u> :
alûçe	alûce, alûçe, gelaz, hilû, hilûtirşik, hincas, hulîzerk, incas	alinça, alinçi, aluç, alunce, alunçe, alunçi	alû
balcan	bacan, bacanê reş, balcan	balcane, balcani, balcûni, bancan, bazilcan	beyincan
behîf	ajik, behîf, behîfterk, behîr, hiloq, peyam	badem, peyam	badem
berû	berî, berû	baliye, belî, bellî, bellu	berû
bihok	behe, behê, bih, bihok, bîhok, eywe	ayva, eywe, bey, beyî	behyê, bey
enenas	ananas	ananas	anenas
findiq	bindeq, findeq, findiq	findiqe, findiki	findiq
garis	dexil, garis, genimê şamî, gilgil, lazût	gilgil, korek	genimê şamî, şemderî
gêraz	gêraz, gilyas, helûçe, qeresî	kîraze	gêlas
gizêr	gêzer, gizêr, yarkok	buncuk, gizêre	gêzer
greyfûrt	greyfûrt	greyfurte	firût
gûz	goz, gûz, guwiz, gwîz	goze	guwêz
hêjîr	hejîr, hêjîr	hêcîre, hêjîre, încile	hencîr
hinar	bajîri, henar, hinar, hinor, nar	henare, hinare, nare	henar
hirmî	hermî, hirmê, hirmî, karçik	murîye	hermê
incas	hilûreşk, incas	alunce, alunçe, eruge	helûje
îsot	biber, bîber, îsot	îsoto tûj	bîber
îsotê tijîkirinê	îsotê tijîkirinê	îsot	bîber
kahû	kaho, kahû, marol, xes	marol	kahû, xes
kartol	kartol, kertol, patat, patatêz, qompîr, qumbîr	kartole	patate
kifkarik	fîtrik, kekorik, kimê, kufkarîk, kumik, mîstanik	kivkarik, sung	qarçik, kûwarik
kundir	dolmik, dormilk, khûleke, kulind, kundir, kundur	cacixi, kundire	khûleke
lîmon	bendêr, leymûn, lêmûn, lîmon	leymune	miskî, lîmo

<u>Kurmancî</u>	:	<u>Gotinên hevmane</u>	:	<u>Kirmancî / Dimilkî</u>	:	<u>Soranî</u>	:
mendalîn		lalengi, lalengî, mandalîn, mandarin, mandarîn		mandalîna		lalengî	
mêwe		ber, fêkî, mêwe, xuzar		meywe		fêkî, mîwe	
mûz		mûz		mûze		moz	
pîvaz		pîvaz		piyaz		pîyaz	
porteqal		narinc, pirtûqal, pirtûqalî, porteqal		firtiqali, pirtaqale, porteqale		pirteqal	
qavûn		gindor, petêx, petix, tahlîk, xerûze		beşîla, beşîla, qavune		gindora, kelak	
sebze		hêşinatî, sebze, sewze		sebze, seзве		sewze	
sêv		sêv		saye		sêv, sêw	
sîr		sîr		sîr		sîr	
şembelot		kestane, şabelot, şahbelot, şembelot, şembelût		kestane		kestane, şembelot	
şîlan		şîlan		şîlane		şîlan	
tamatês		bacanê sor, firingî, frengî, tamatêz		firingî, tamatêse		tamete	
tirî		tirih, tirî, trî		hangure, tîri		tirê	
tivir		binkol, kulbe, selketûr, tevir, tevrik, tirp, tivir, tivrik		tirpe		tirp, tûr	
tû		tû, tûyê keran, tûyê reş		tûye		tû	
tûerd		çîlek, şîlek, tûerd, tûfrengî		tûye herdî		tûyî ferengî	
tûreşik		cinisrî, dendûreşk, dirik, dirî, dirîreşk, dri, drî, tûreşk		dirriki, tiriya baxça		tûtirk	
xiyar		cehik, încare, xiyar		xîyar		xiyar	
xox		şeftalî, xox		şeftalîye		xox	
zebeş		dendikreş, şiftî, şûtî, zebeş		bostan, bowestan hendî, qerpuze		şamî, şiftî, şûtî	
zerdalû		arûng, çîr, geysî, hîrog, mişmiş, qeysî, şêlane, zerdalî, zerdele, zerdelî, zerdelû		zerdalîye		qeysî, zerdelû	

Çavkanî

1. D. Îzoli
Ferheng
Kurdi-Tirki / Tırki-Kurdi
Weşanên Deng, İstanbul-1992, ISBN: 3-927213-04-7
2. Feryad Fazil Omar
Kurdisch-deutsches Wörterbuch
Ferhenga Kurdî-Elmanî
Kurdische Studien, Berlin-1992
Verlag für Wissenschaft und Bildung
ISBN: 3-927408-45-x
3. Joyce Blau
Dictionnaire Kurde
Publications du Centre pour l'Étude des Problèmes
du Monde Musulman
Contemporain 4, rue de Pascale, Bruxelles 4, 1965
4. Torî
Ferheng
Kurdî-Tirkî / Türkçe-Kürtçe
Koral, İstanbul-1992, ISBN: 975-7780-16-2
5. Ali Seydo - Ali Gewranî
Ferhenga Kurdî Nûjen
Kurdî-Erebî, 1985
6. Musa Anter
Ferhenga Khurdî-Tirkî
Yeni Matbaa, İstanbul-1967
7. Malmisanij
Ferhengê Dımilki-Tırki
Weşanên Deng, İstanbul-1992
8. Baran Rizgar
Dictionary - Ferheng
Kurdish - English / English-Kurdish
Kurdî-İngîlîzî / İngîlîzî-Kurdî
Lithosphere Printing Cooperative
82/90 Queensland Road, London N7 7AW - 1993
9. prof. FARIZOV
Ferhenga Tirkî-Kurdî
Ankara 1994, Öz-Ge Yayınları 18
ISBN: 975-7861-03-0
10. Amirxan
Ferhenga Kurdî-Almanî
Max Hueber Verlag, 1992
D - 8045 Ismaning
ISBN: 3-19-006349-4
11. Amirxan
Ferhenga Almanî-Kurdî
Max Hueber Verlag, 1992
D - 8045 Ismaning
ISBN: 3-19-006348-6

